

Coolia 26(1) januari 1983

EEN AMATEURMYCOLOOG IN NOORD AMERIKA

J. DAAMS, *Zuidsingel 23, 1241 EH Kortenhoef*

SUMMARY

The author describes the experiences of an amateur mycologist during his trips in the United States of America.

Nu het zo eenvoudig is om grote reizen te maken zie je veel mensen op stap gaan naar verre continenten. Men ziet niet zo erg meer op tegen het boeken van een trip naar een buiteneuropees reisdoel. Meestal biedt zo'n verre reis zoveel nieuws op allerlei gebied dat men weinig oog heeft voor de paddestoelenflora: er is eenvoudig te veel te zien. Daar komt bij dat veel reizen buiten het paddestoelenseizoen worden gepland. Toch zijn er enthousiastelingen die iets van die paddestoelenflora willen zien. Dit is echter niet zo eenvoudig. Voor die leden van onze vereniging die Noord Amerika eens op hun programma zetten, heeft het zin om het een en ander over de mogelijkheden te vertellen.

Voor professionele mycologen is het niet zo moeilijk: zij kennen de adressen van hun vakgenoten, die over de beste inlichtingen beschikken. Nu is de dichtheid van mycologen in Nederland per 1000 km² al niet hoog: in de U.S.A. is deze nog heel wat lager.

In Rumack en Salzmann's (1978) boek over paddestoel-vergiftigingen komt een hoofdstuk voor, geschreven door Harry Knighton, getiteld "Amateur Opportunity", waarin hij uiteenzet dat de oude instelling, van Angelsaksische afkomst, die over paddestoelen niet anders sprak dan over "Ye Slimeye Toadey Stooles", veranderd is. Waren er tot zo'n 25 jaar geleden slechts enkele "Mycological Clubs", nu zijn er in de meeste Staten wel clubs en Knighton schat dat deze in 1975 zo'n 10.000 tot 20.000 leden, zowel professionals als amateurs, hebben. Hij geeft een lijst met adressen van 15 organisaties, gedeeltelijk ook weer van associaties die per staat de activiteiten van een groot aantal lokale klups bundelen. Sinds 1956 vallen de meeste klups en "State Associations" onder de paraplu van de NAMA, de North American Mycological Association. Sinds 1975 is het aantal liefhebbers enorm toegenomen. Prof. Ed Marggraf, historicus, maar ook president van de Los Angeles Mycological Society, vertelde mij vorig jaar dat hun vereniging zo'n 1.000 leden telde. Het grootste deel bestaat dan wel uit "pothunters", mensen die paddestoelen zoeken voor een maaltje. Dit geldt voor de meeste clubs. Daarbij ontbreekt de kennis van hetgeen wel of niet eetbaar is nogal eens. Als gevolg

daarvan komen er veel vergiftigingsgevallen voor. Daarop hebben de Amerikaanse mycologen op een dynamische manier gereageerd. De NAMA heeft een "Mycophagy" en een "Toxicology" Committee georganiseerd, lokaal "Poison Centres" opgezet, waarbij getracht wordt, in samenwerking met het Department of Agriculture, om alle gegevens centraal te computeriseren.

In het bovengenoemde (erg dure) boek van Rumack en Salzmann (1978) is een schat van gegevens verzameld over dit onderwerp. Ook het boek van Lincoff en Mitchell (1977) is bijzonder de moeite waard. Er worden symposia over dit onderwerp georganiseerd: de Amerikanen pakken dit allemaal goed aan. In bepaalde opzichten is dit wel nodig ook, want het feit dat er bepaalde categorieën, vooral jongeren, als bezetenen achter de hallucinogene paddestoelen aanzitten, betekent dat er nogal wat vergiftigingen voorkomen, vooral in de westelijke staten van Washington tot Texas. Het gaat dan vooral om *Psilocybe* soorten o.a. de Liberty cap of Gold cap *Psilocybe semilanceata* en *P. cubensis*, maar ook om *Amanita muscaria* en *A. pantherina*. *Psilocybe*'s zijn toch al moeilijk te determineren en er worden in plaats daarvan wel eens *Inocybe*'s verorberd, met alle nare gevolgen van dien. Er is een soort subcultuur ontstaan, die zich niet met de overige mycologen bemoeit en de wonderlijkste boekjes en pamfletten publiceert (die trouwens in de Nederlandse subcultuur ook zijn te verkrijgen).

De publiciteit die deze groepen hebben gekregen heeft op sommige plaatsen tot plukverboden van paddestoelen geleid.

Aan dit alles heeft de mycologische toerist nog niet zo heel veel als hij ergens in de VS of Canada aan land stapt. Hij kan natuurlijk in eigen land op informatie uitgaan. Heel verstandig is het echter om, als hij in dat verre kontinent aan het trekken is, een natuurhistorisch museum te bezoeken en daar inlichtingen te vragen. Dit lukt meestal en daar er talloze grotere en kleine musea zijn is dit vrij gemakkelijk. Ik heb dit zelf ondervonden in Californië (Santa Barbara) en in de Staat Ontario in Canada. In het laatste geval kampeerden wij in het grote Provincial Algonquin Park, met uiteraard een museum. Daar bleek toen een jonge mycoloog, student van Prof. Guzman uit Mexico, vakantiewerk te doen en dit bestond uit het leiden van zowel paddestoelen- als wolvenexkursies. Heel plezierig was het om enige malen met deze jongeman in de toen overvloedige Canadese mycoflora rond te kijken; om verschillende redenen een verbijsterende ervaring.

In de eerste plaats is de flora van de Amerikaanse bossen veel rijker dan die in de Europese bossen, hetgeen wordt toegeschreven aan de Noord-Zuid-oriëntatie van de gebergten die na de laatste ijstijd de invasie van organismen, planten, bomen, fungi en dieren niet zoveel hinderpalen in de weg legde als de Oost-West-oriëntatie van de Europese gebergten. Er is een veel grotere diversiteit op allerlei gebied. Daarbij komt dat het hele oostelijke en noordwestelijke gebied tot ± 1850 bedekt

was met enorme wouden. Van die oorspronkelijke wouden is niet zo heel veel meer over. Het Algonquin Park (10.000 km² oppervlak) is vrijwel geheel sekondair bos. Daardoor veel struikgewas en bijzonder rijk aan planten en fungi (ook aan beren).

De rijkdom aan fungi in de bosrijke streken kan, als het weer gunstig is, overdadig zijn. Tijdens een warme, droge zomer of herfst kan het bijzonder arm aan paddestoelen zijn. En vooral in Canada kan het eind september al weer afgelopen zijn. Dan valt er sneeuw en weg zijn dan de fungi. Ik ben eens in februari in Point Pelee geweest, een klein natuurmonument, oorspronkelijk loofwoud, ten noorden van Windsor, niet ver van Detroit, aan het Eriemeer, bij 20° vorst. De bodem was bedekt met sneeuw, doch de metersdikke stammen van bomen, waardoor men een pad had gezaagd, waren dicht bezet met talloze zwammen, polyporen, talrijke soorten uit het geslacht *Crepidotus* enz., a.h.w. bewaard in een vrieskast.

In het oosten (bij voorbeeld in Zuid Californië) is tot oktober alles te droog, althans beneden de 1500 meter. Ed. Marggraf uit Los Angeles vertelde mij van een trip in juni en juli via Oregon en Washington naar Vancouver, waarbij hij slechts 2 soorten aantrof. Na zware regenbuien 's zomers zie je echter in de droge gebieden van de Mojave woestijn en in Nevada al na een week buitenissigheden als *Gyrophragmium*, *Podaxon* en *Secotium*-soorten verschijnen. In Californië is de tijd van november tot april de beste periode voor het maken van paddestoelen-exkursies. Hun werkweek houden de Angelenos in april. Vanaf november gaan de "pothunters" op zoek naar *Cantharellus cibarius*, die dan massaal voorkomt in de niet ver van de kust gelegen canyons, vooral onder de "coast live oak", *Quercus agrifolia*. Deze vorm van de cantharel doet wel erg Amerikaans aan. Hij kan tot 17 cm diameter breed en tot 16 cm hoog worden. Het is dan begrijpelijk dat je in een uur wel enige tientallen kilogrammen kunt verzamelen. Helaas heb ik deze soort daar zelf nooit gevonden. Omdat ik aan deze afmetingen twijfelde, heeft mijn Angeleno-relatie mij dit voorjaar een pakketje laten bezorgen met enkele van zijn reuzen-cantharellen, die mij moesten overtuigen van de juistheid van zijn beweringen. En het waren echte cantharellen, hetgeen men op het Rijks Herbarium kon bevestigen.

Helaas waren mijn reizen naar de VS zakenreizen, waarbij maar heel weinig tijd beschikbaar was voor hobby's. Omdat mijn werk te maken had met land-, tuin- en bosbouw kwam ik wel op het platteland. Het is dan wel zuur als je puur toevallig in Gainesville, Florida, Dr. James Kimbrough tegenkomt, op weg naar een exkursie, waarbij je dan wordt uitgenodigd mee te gaan, en je moet dan helaas de zaken voor het meisje laten gaan. Ik heb het altijd onwaarschijnlijk gevonden als ik eens een artikel van Murrill zag, waarin dan weer enige tientallen nieuwe soorten uit de geslachten *Tricholoma*, *Lepiota* enz. werden beschreven, maar als je een beetje in dat kontinent bekend raakt ga je het begrijpen. Vooral als je moderne monografieën van b.v. Alexander Smith of Singer ziet, met honderden soorten *Psathyrella* of *Galerina*.

Ik herinner me dat ik met mijn vrouw eens bij iemand logeerde die een grote enigszins beboste tuin onder de rook van New York bezat. In die tuin stonden tientallen exemplaren van *Strobilomyces floccosus*, *Boletinus pictus* en *Lactarius indigo*. Op de wortels van een grote Douglasspar groeiden enige tientallen prachtige exemplaren van wat in Amerika *Ganoderma tsugae* wordt genoemd. In geen enkel opzicht kon ik enig verschil zien met onze lakzwam, afgezien van het substraat. Volgens de mycoloog Orson Miller komt *G. tsugae* alleen op koniferen voor, een hoogst enkele maal op beuken, waarbij deze soort dan een dunne steel heeft. Maar ook mijn exemplaren op de Douglasspar hadden dunne stelen. Zeer algemeen zijn Judasoren: alleen zien ze er toch een beetje anders uit dan de onze en je vindt ze heel dikwijls op op de grond liggende takken en takjes, meestal van coniferen maar ook van loofbomen.

Die, soms niet onbelangrijke, verschillen brengen je danig in verwarring. Het begint al met de vliegenschwam. Toen ik voor de eerste maal een geel-oranje, heel vlokkige amaniet onder de neus van een Amerikaans mycoloog hield, werd ik voor een wel heel simpele amateur gehouden omdat ik zelfs de vliegenschwam niet kende. Dit was in het oosten van de VS; in het westen schijnt onze vorm meer voor te komen. De verschillen worden duidelijk geïllustreerd in het mooie boek van Orson Miller (1978) met prachtige afbeeldingen van enkele honderden soorten.

Natuurlijk heeft iedereen die naar een ander kontinent gaat moeilijkheden met de nieuwe flora. Dit geldt zowel voor de planten als voor de fungi. Een Nederlander vraagt dan onmiddellijk naar een eenvoudige flora van zo'n nieuw gebied. Dit valt dan erg tegen: deze zijn er n.l. meestal niet. Prof. Wim Meijer, nu hoogleraar ergens in Kentucky, vroeger bekend plantensocioloog in Nederland heeft eens over de frustraties van Nederlanders geschreven. In eigen land gewend aan een beperkte flora van iets meer dan 1000 soorten wilde planten, enkele honderden mossen en korstmossen, iedere categorie met goede flora's, worden ze in andere continenten gekonfronteerd met veel grotere aantallen soorten. Denk maar eens aan de tropen met vele duizenden soorten.

Mycologen hebben al aardig geleerd deze moeilijkheden te relativeren: er is nog niet eens een Nederlandse mycoflora gepubliceerd, noch een Belgische, Franse, Duitse enz.

Voor hen is het een troost dat er veel gemeenschappelijks is in de paddestoelenflora's, voor zover bekend, in andere continenten. In het mooie platenboek van Orson Miller (1978) worden 422 soorten beschreven, waarvan er 315, $\pm 70\%$, ook in West Europa voorkomen. Als tenminste al die soorten werkelijk identiek zijn, hetgeen béslist niet het geval behoeft te zijn. In het al oude, in 1973 herdrukte "One thousand American fungi" van Mc. Ilvaine blijkt ruim 50% Europese soorten voor te komen. Hetzelfde geldt ook voor de mooie, goedkope, populaire

Japanse uitgave van Imazeki en Hongo (1965) en voor het Australische boek van Cleland, daterend uit 1935, herdrukt in 1976.

Dit is een hele troost voor de amateur. Hij zal ter plaatse wel eens kunnen vaststellen dat een bepaalde soort in zijn habitus niet klopt met het beeld van hetgeen hij ervan heeft, maar dit is dan juist heel aantrekkelijk. Naast de vele "ubiquisten", soorten die overal op de wereld voorkomen, zal hij echter ook kennis maken met vele soorten die hem volmaakt onbekend voorkomen en ook dit is de moeite waard, evengoed als dit trouwens in zijn eigen land nog altijd het geval is.

Ik kan dan ook niet anders zeggen dan dat, indien om wat voor reden ook men naar Noord Amerika gaat, het altijd de moeite waard is ook op de paddestoelen in dat kontinent te letten.

LITERATUUR

- Cleland, J.B. (1976). Toadstools and mushrooms and other large fungi of South-Australia. E.B. James. Government Publ., S-Australia
- Imazeki, R. & Hongo, T. (1965). Coloured illustrations of fungi of Japan. Hoikusha, Osaka, Japan.
- Lincoff, G. & Mitchel, D.H. (1977). Toxic and hallucinogenic mushroom poisoning. Van Nostrand Reinhold Co., New York.
- Mellvaine, C. & Mac Adam, R.K. One Thousand American Fungi. Something Else Press Inc. 1973.
- Miller, O.K. (1978). Mushrooms of North America. Dutton & Co., New York.
- Rumack, B.H. & Salzmänn, E. (1978). Mushroom poisoning, Diagnosis and Treatment. CRC Press.
- Smith, A.H. (1963). The Mushroom Hunter's Field Guide. Univ. of Michigan Press, Ann. Harbor.